

Starea Ariilor de Importanță Avifaunistică din Muntenia



foto: Florin Chirila

Din cele peste 10000 de specii de păsări identificate 1226 sunt amenințate cu dispariția, fiind încadrate în trei categorii (amenințate grav, amenințate sau vulnerabile). Starea precară a unui număr atât de mare de specii are numeroase și variate cauze, cele mai multe imputabile omului. Aceste cauze au efecte variate, cele care influențează cel mai mult păsările fiind degradarea, fragmentarea și distrugerea habitatelor. De aceea o metodă eficientă pentru protecția celor mai multe dintre speciile de păsări vulnerabile este menținerea habitatelor, prin identificarea și conservarea zonelor valoroase, la nivel global - Ariile de Importanță Avifaunistică (AIA). În România protecția naturii are drept concept central noțiunea de arie protejată, iar cele desemnate special pentru protecția populațiilor de păsări sălbatice se numesc Arii de Protecție Specială Avifaunistică (APSA), care acoperă în proporție de aproape 70% AIA identificate. Nivelul protecției legale al AIA însă **foarte probabil va crește**, deoarece România, fiind trimisă de Comisia Europeană în fața Curții Europene de Justiție pentru nedesemnarea corespunzătoare a APSA, reevaluează numărul și suprafața acestora.



foto: Szabo Jozsef jr.

În perioada noiembrie 2009 - decembrie 2010 Societatea Ornitologică Română și Asociația pentru Protecția Păsărilor și Naturii „Grupul Milvus” au derulat un proiect pentru crearea unei rețele de supervizori ai zonelor importante pentru păsări - AIA/APSA, proiect finanțat de Guvernele Islandei, Principatului Liechtenstein și Norvegiei prin Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European. **Supervizori** pentru că în primul rând observă și apreciază activitățile umane din zonă și impactul lor asupra populațiilor de păsări caracteristice. **Supervizor AIA**, întrucât, din punctul nostru de vedere, întreaga suprafață a AIA este esențială pentru păsările pentru care zona a fost identificată, nu doar suprafețele desemnate ca arii protejate legal - APSA.

Prin intermediul acestui proiect și integrând informațiile colectate de **voluntarii Supervizori AIA** într-o bază de date special creată pentru acest scop, dispunem acum de o imagine actualizată, cel puțin parțial, privind starea AIA din România. Avem în continuare



foto: Szabo Jozsef jr.

nevoie de voluntari, ținând cont că doar 33 din cele 130 de AIA au în prezent supervizori care monitorizează și trimit regulat rapoarte privind starea zonelor pentru care au ale să fie responsabili.

Mulțumim tuturor voluntarilor implicați în acest proiect și sperăm că putem conta și în viitor pe colaborarea lor!

Aria de Protecție Specială Avifaunistică Valea Oltului Inferior se întinde în județele Vâlcea, Olt și Teleorman pe o suprafață de 54074,8 ha., nota caracteristică a zonei fiind dată de prezența lacurilor de acumulare construite pentru producerea energiei electrice și pentru irigații. Pe lângă lacurile de acumulare propriu-zise aria protejată mai cuprinde și terenuri agricole (33%), pășuni (12%) și păduri (19%).

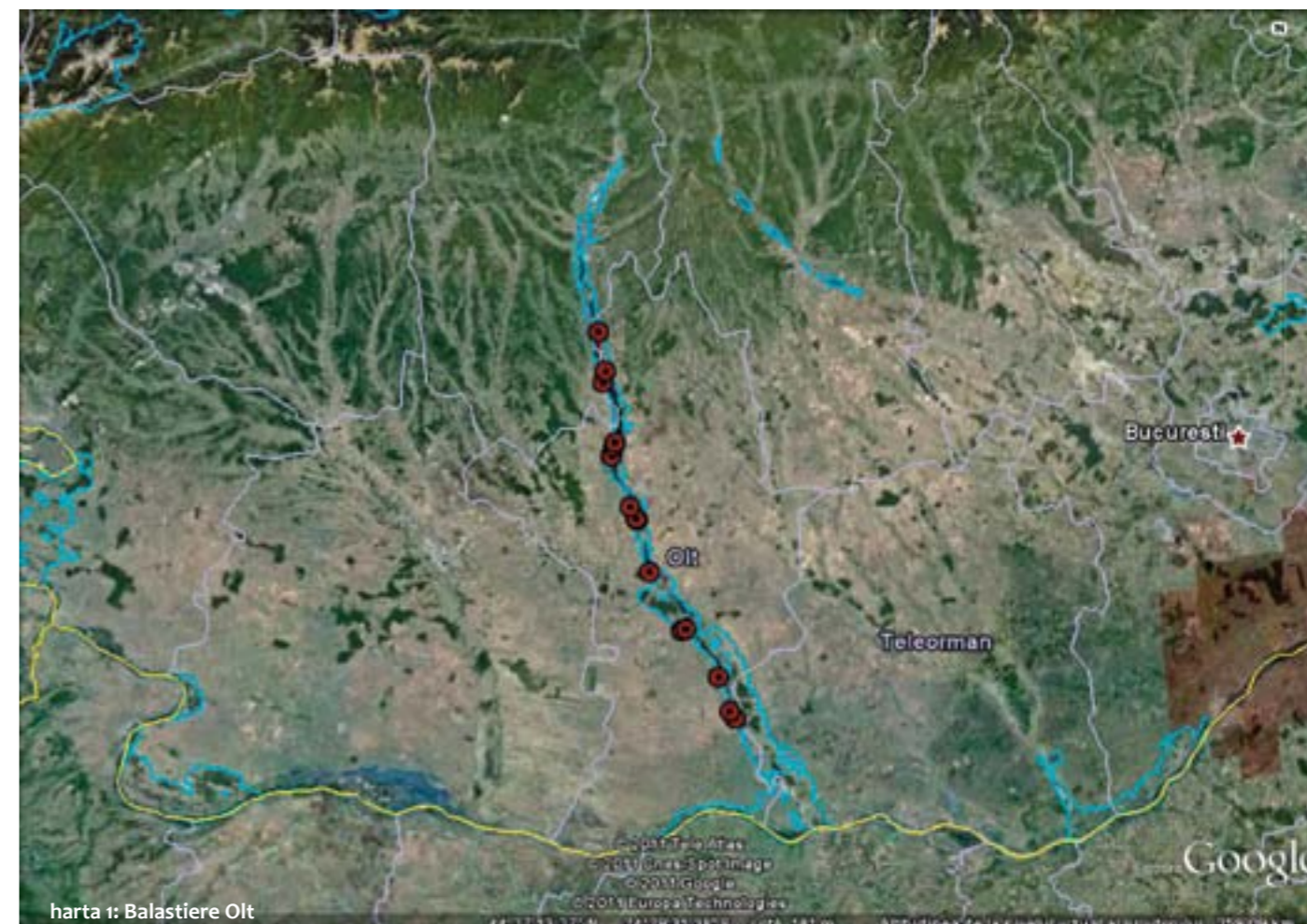
Zona a fost monitorizată de către Szabo Jozsef jr., Ciprian Fântână și parțial Sebastian Bugariu. Accentul s-a pus pe monitorizarea populațiilor de păsări și a factorilor cu potențial negativ din zonă. Leșirile s-au efectuat în ianuarie, martie, mai, iunie, iulie,



foto: Szabo Jozsef jr.

septembrie, octombrie, decembrie 2010 și ianuarie 2011 totalizând un număr de 26 de zile. Pe parcursul observațiilor s-au întocmit liste faunistice pentru fiecare lac în care s-au notat speciile și efectivele acestora, precum și activități sau factori deranjanți pentru păsări, date climatologice etc. Aceste date vor fi folosite în timp pentru evaluarea stării de conservare a ariei, și sunt o bază importantă pentru viitoarele planuri de management ce vor fi alcătuite pentru situl Natura 2000 și Aria de Importanță Avifaunistică.

O problemă în zonă este cauzată de numărul foarte mare de balastiere (în medie 2-3 per acumulare) care prin activitatea lor afectează în special habitatele cele mai bune de cuibărit din coada lacurilor (harta 1). Vânătoarea are un impact mediu în zonă însă trebuie reglementată deoarece s-au observat cazuri de vânătoare din barcă, uneori în zonele de odihnă pentru găște. Ca măsuri de reglementare a acestei activități propunem restricționarea acesteia în anumite zone bine delimitate (de exemplu prin excluderea



harta 1: Balastiere Olt

lacurile unde înnoptează găștele, etc.) ținând cont de prezența speciilor periclitate.

O altă activitate care cauzează mortalitate directă, deși poate nu cu aceeași intensitate ca și activitățile anterioare, este pescuitul industrial. În acest caz, folosirea plaselor de tip „monofilament” a fost observată în mai multe cazuri. Aparent unii pescari dețin permis valabil de la Agenția Națională de Pescuit și Acvacultură (sursă: APM Olt) însă și această activitate trebuie reglementată printr-un consens între custozii ariei și instituțiile abilitate în exploatarea pisciculturii.

Dintre factorii periclitanti pentru păsările de talie mare (lebede, pelicani) cea mai însemnată este prezența liniilor de înaltă tensiune. În mai multe cazuri au fost observate păsări moarte sau rănite din cauza coliziunii cu acestea (lebedă mută, pelican creț).

Zona este importantă în special pentru iernarea păsărilor acvatice, înregistrându-se între 121.000 și 135.000 păsări acvatice. Speciile dominante în această perioadă sunt lișița (*Fulica atra*), rața mare (*Anas platyrhynchos*) și rața cu cap castaniu (*Aythya ferina*). Zona este foarte importantă în acest sezon și pentru anumite specii de interes conservativ: pelicanul creț (*Pelecanus crispus*) specie care iernează într-un efectiv de 100-400 de indivizi și cormoranul pitic (*Phalacrocorax pygmeus*). În cazul ultimei specii efectivul care iernează este de 3.000 - 10.000 de indivizi. Anumite specii rar observate în țară au fost înregistrate regulat în situl în discuție având statut de oaspeți de iarnă: lebăda mică (*Cygnus columbianus*) și rața catifelată (*Melanitta fusca*). Efectivul de găște care iernează în zonă variază anual între 500 și 9000 de păsări dominante fiind gărlita mare (*Anser albifrons*). Rar și în număr mic a fost semnalată și găscă cu gât roșu (*Branta ruficollis*).

În timpul cuibăritului zona nu are o importanță deosebită. Totuși este poate cea mai importantă zonă de cuibărit din țară pentru chiră mică (*Sterna albifrons*) și scoicar (*Haematopus ostralegus*). Deasemenea zona este importantă pentru cuibăritul păsării de ogor (*Burhinus oedicnemus*). În plantațiile forestiere adiacente lacurilor

de acumulare au fost identificate două colonii mixte de *Ardeidae*. Dintre speciile rar cuibăritoare în zonă amintim lopătarul (*Platalea leucorodia*), pescărița răzătoare (*Ghelochelidon nilotica*), -specie cuibăritoare neregulată în zonă observațiile pe care le deținem constituind primul caz înregistrat de cuibărit cu succes în interiorul țării și rața mică (*Anas crecca*). În anul 2009 și 2010 câte un lac de acumulare a fost secăt pentru lucrări de întreținere (acumularea Ipotești în 2009 și acumularea Frunzaru în 2010). Această acțiune a avut un efect pozitiv major asupra speciilor care folosesc pentru cuibărire substrat fără sau cu puțină vegetație, sau aflate în stadii primare de succesiune, înregistrându-se efective impresionante cuibăritoare de *Sterna hirundo*, *Sterna albifrons*, *Haematopus ostralegus*, *Recurvirostra avosetta* și *Himantopus himantopus*.

Dintre răpitoare se remarcă prezența codalbului (*Haliaeetus albicilla*) ca specie care iernează într-un efectiv de 6-12 exemplare și a eretelui alb (*Circus macrourus*) ca specie regulată de pasaj.

În cazul Passeriformelor remarcăm înregistrarea unui caz de cuibărit la presura cu cap negru (*Emberiza melanocephala*). Rar în pasaj în zonă apar codobatura cu cap galben (*Motacilla citreola*) și privighetoarea de baltă (*Acrocephalus melanopogon*).

Dintre speciile rare sau accidentale care aparent nu au o apariție regulată în zonă amintim: cufundarul mare (*Gavia immer*), rața neagră (*Melanitta nigra*), sitarul de mal nordic (*Limosa lapponica*), notatița cu cioc lat (*Phalaropus fulicarius*), lupul de mare (*Stercorarius pomarinus*) și pescărușul asiatic (*Larus ichthyetus*).

Ca măsuri de management în zonă recomandăm amplasarea de platforme artificiale pentru cuibărit, marcarea liniilor electrice de înaltă tensiune (în zonă observându-se cazuri de mortalitate prin coliziune la pelicanul creț și lebedă mută), reglementarea vânătorii, a braconajului piscicol (folosirea extensivă a plaselor monofilament) și reevaluarea situației balastierelor în zonă.



foto: Sebastian Bugariu

Ianuarie 2011

Text: Ciprian Fântână, Szabó József jr., Alida Barbu

Societatea Ornitologică Română
www.sor.ro

Asociația pentru Protecția Păsărilor și a Naturii „Grupul Milvus”
www.milvus.ro

*Proiect finanțat de Guvernele Islandei, Principatului Liechtenstein și Norvegiei prin
Mecanismul Financiar al Spațiului Economic European
Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a
Mecanismului Financiar SEE*

**Mulțumim tuturor voluntarilor implicați în acest proiect și sperăm că putem
conta și în viitor pe colaborarea lor!**